

ДИСИДЕНТИ

чути правду

історична
правда

Вахтанг Кіпіані

 Vivat
ВИДАВНИЦТВО

УДК 94(47+57)
Д48

Серія «Історія і політика»

Позиція видавництва може не збігатися з думкою автора

Дизайн обкладинки Івана Кипібіди

785072

Д48 **Дисиденти** / уклад. і передмова В. Кіпіані. — Х. : Віват, 2021. — 352 с. : іл. — (Серія «Історія та політика», ISBN 978-966-942-843-1). ISBN 978-966-982-338-0

Збірник інтерв'ю Вахтанга Кіпіані з дисидентами — це розмови з тими, хто підважував фундамент, на якому трималася в'язниця під назвою Радянський Союз; розмови з колишніми політв'язнями, які не вважали себе героями, але ними були й відважно йшли в горнило, у якому згорали найдостойніші. Люди, що кидали виклик системі, були дуже різні — і за віком, і за переконаннями, і за статтю, і за національністю.

Баліс Гаяускас, який відбув 37 років у неволі, а в уже незалежній Литві очолив Службу безпеки; Калью Мятік, звинувачений свого часу в антирадянській діяльності в лавах підпільного Демократичного руху Естонії; Мустафа Джемільєв, який боровся за права кримських татар; Левко Лук'яненко, член-засновник Української Гельсінської групи, Надія Світлична, учасниця руху шістдесятників, правозахисниця й журналістка... Двадцять дисидентів, розмови з якими висвітлюють безліч питань, що не втрачають актуальності й сьогодні.

УДК 94(47+57)

ISBN 978-966-942-843-1 (серія)
ISBN 978-966-982-338-0

© ТОВ «Видавництво “Віват”, 2021

ЗМІСТ

«Святі старики» і не тільки	5
Від видавництва	9
<i>Василь Овсієнко</i>	«Україна ніколи не припиняла опору тоталітарному режиму» 11
<i>Баліс Гаюскас</i>	«37 років у неволі... Я ні про що не жалкую» 27
<i>Калью Мятік</i>	«Один народ не може з рабства вирватися, потрібно співпрацювати» 43
<i>Мустафа Джемілев</i>	«Важливо було витримати і на процесі отримати... моральну перевагу над ними» 63
<i>Левко Лук'яненко</i>	«Національна ідея — це усвідомлене утвердження українства» 76
<i>Леонід Плющ</i>	«Дисидентами ніхто не називав — не любили це слово» 98
<i>Михайло Горинь</i>	«Я ризикую, але буду виступати з останнім словом гостро» 102
<i>Надія Світлична</i>	«На машинці внизу писали “сам собі видав”» 125
<i>Іван Гель</i>	«Кодекс чести. Статус політ'в'язня» 149
<i>Йосиф Зісельс</i>	«Будувати потрібно те, що тобі ближче» 181
<i>Лесь Танюк</i>	«Але Україна не повірила тоді в правду дисидентів» 202
<i>Микола Руденко</i>	«Це був потужний сплеск національного духа» 211
<i>Паруйр Айрікян</i>	«Вони спекулюють нашою порядністю» 225
<i>Валентин Мороз</i>	«...історія України, побачена українськими очима» 252
<i>Михайло Хейфец</i>	«Сила дисидента полягає не стільки в розумі, скільки в характері» 261
<i>Євген Концевич</i>	«Я вас витримаю, паразити» 283
<i>Олександр Даніель</i>	«Важливо, що людина має право обстоювати щось у законні способи..., і не можна її за це саджати у в'язницю» 291
<i>Фред Анаденко</i>	«Люди усвідомили себе творцями часу, творцями історії» 311
<i>Сергій Набока</i>	«Я “по життю” журналіст, редактор і видавець...» 330
<i>Євген Свєрстюк</i>	«І настрої народу був такий, що йому потрібна була ця легенда» 340